

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Qu[a]estio 96. An Ep[iscopu]s & Inquisitor dispensare possint cu[m]
condemnato ad carcere[m], & alias poenas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

perpetuo consignetur, ut una possint commodius habitare: quamuis hoc videatur prohibere concilium Biterense. c. relatum, supra in hac 3. par. super 10. modo processum fidei terminandi. §. prater ea que de difficultate, sed in hoc consulto supremo inquisitionis Senatu putarem facile fore dispensandum. & hic potest esse quartus casus in quo pena perpetui carceris ab hæretico redeunte evitatur: quamuis proprie loquendo hoc casu non dicatur pena remissio, sed potius in aliam commutatio.

Q V A E S T I O X C I I I I.

Hæreticus eodem modo ad perpetuū carcerem sit ne degradandus, si clericus fuerit, &c.

Nonagesima quarta quæstio est: Vtū Episcopus taliter deprehensus in hæretica prauitate penitentem & abiurantem ab solutum, & per eum & Inquisitorem carceri perpetuo condemnatum, teneantur in antea si clericus fuerit, uel religiosus in sacris ordinibus constitutus, degradare?

Relat. supra pag. 104.

Carceri perpetuo additi, si sacris sint initiati, degradatur.

Respondemus quod sic; iuxta c. Quoniam Episcoporum, de hæret. lib. 6. ubi dicitur sic: Quoniam Episcoporum numerus ad degradationem clericorum à canonibus constitutus non potest de facili conuenire; cōcedimus, ut sacerdotem, uel aliū clericum in sacris ordinibus constitutum (cum pro hæresi fuerit curiæ seculari relinquendus, aut perpetuo immurandus) conuocatis abbatibus, alijsque prælatis & religiosis personis, ac literatis suæ diocesis, de quibus expedire videbitur; suus solus possit Episcopus degradare.

Nec facias differentiam inter carcerem, & murum, ut videtur facere Archid. nam pro eodem sumitur in c. Excōicamus. ultimo. & hic, & in c. Ut commissi. uer. & illorum. & in c. Accusatus. in fi.

C O M M E N T. C X L I I I.

Affirmate concludit in hac quæstione Eymericus, clericum ab hæresi reuerentem, si in perpetuum carcerem fuerit detrudendus prius fore degradandum, eandem sententiam professus fuit supra in hac 3. parte in decimo modo processum fidei terminandi, nu. 202. quo loco abunde hunc articulum tractauimus. adde Arnaldum Albertinum in c. quoniam, de heret. lib. 6. num. 55.

Q V A E S T I O X C V.

An hæretico penitenti, præter penam carceris, aliqua salutaris pœnitentia imponi debeat.

Nonagesima quinta quæstio est: Vtrum Episcopus & Inquisitor taliter deprehensus in hæretica prauitate, abiurato, absoluto ab excommunicationis sententia, degradato, & ad carcerem perpetuum condemnato, teneatur iniungere adhuc aliam pœ-

nitentiam salutarem? Respondemus quod sic; ut patet in c. Ut officii, circa prin. de hæret. lib. 6. ubi præmissis de hereticis credentibus, receptoribus, fautoribus, & defensoribus eorum, sequitur sic: Si uero aliquis ex prædictis hæretica labe primitus abiurata, redire uoluerit ad ecclesiæ unitatē: ei iuxta formam ecclesiæ absolutiois beneficium impendatur, & iniungatur eidem, quod iniungi talibus consuevit.

Consuevit autem iniungi eis, quod cruce defertur ante & retro: & quod stent in ualuis ecclesiarum certis diebus Dominicis & festiuis, & quod crucietur pane angustia, & aqua doloris; ut supra patuit in hac tertia parte, ubi agitur quomodo processus fidei sine debito terminentur: & agitur de sententijs ferendis contra tales.

C O M M E N T. C X L I I I I.

Vna est & vera conclusio in hac quæstione, uidelicet hæretico redeunti præter carceris perpetui penam, ceteras de quibus hic iniungendas esse alias penitentias salutaris, quales autem penitentia imponi debeant, docuit auctor supra in modis processum fidei terminandi, sed in primis in sexto & octauo modo.

Huiusmodi autem penitentia iniungantur reuerentibus ad hæresi, tum ut per eas satisfaciantur debito, quod per culpam contraxerunt: tum, ut appareat, an sint vere penitentes, an fiteantur: postremo, ut cum eas peragunt, recordentur delicti contra fidem commissi, & illud detestentur, ac desinant.

Iam in his penitentijs imponendis quid obseruandum sit luculenter docet Zanchinus tract. de hæret. c. 20. nam & personarum qualitas inspicitur quoque; est: & postremo talis penitentia iniungenda est, quam uerisimiliter credant iudices fidei a penitentibus fore peragendas, non deserendas. cap. penitentes. 50. distin. adde quæ diximus paulo antea super quæst. 91.

Q V A E S T I O X C V I.

An Episcopus & Inquisitor dispensare possint cum condemnato ad carcerem, & ad alias pœnas.

Nonagesima sexta quæstio est: Vtrum Episcopus & Inquisitor cum tali ad carcerem perpetuum, & alias condemnato, post modum ualeant dispensare?

Respondemus quod sic, ut patet in c. ut commissi. uer. & illorum. de heret. lib. 6. ubi sic dicitur: & illorum, qui uestris mandatis obediētes, humiliter stant propter heresim in carcere, uel muro reclusi, pœnam una cum prælatis, quorum iurisdictioni subsumt, mitigandi, uel mutandi, cum uideritis expedire: & infra: plenam concedimus facultatē.

C O M M E N T. C X L V.

In hac quæstione id solum est obseruandum, quod Eymericus tradit, uidelicet, Episcopum & Inquisitorem posse dispensare in carcere perpetuo, quod iure communi ei comperit, per textum hoc loco citatum ex cap. ut commissi. de heret. lib. 6. & hodie hoc iure utimur, excepto quod priuatis In-

quisitribus Hispania id non licet inconsulto generali inquisitore eorum regnorum, vt indicat Simancas de catho. instit. tit. 16 num. 20.

Iam intra quantum tempus fieri possit dispensatio super carceris perpetui pena, hic erat dicendum, nisi copiosè tradidissim supra in hac 3. parte, super quaestione 59. §. postremo, de commutatione.

QVAESTIO XCVII.

An Episcopus & Inquisitor procedere queant contra non perficientes iniunctas penitentias, &c.

Nonagesima septima quaestio est: Vtrum Episcopus, & Inquisitor possint procedere contra talem ad carcerè condemnatum, & alias penitentiarum, tanquam contra impenitentem, vel relapsum, si iniunctas sibi penitentias violauit, seu aufugit de carcere, ad quem fuerat condemnatus?

Respondemus quòd sic, nam non sunt functi officio suo (vt quibusdam uidetur) quia tales absolutos à sententia excommunicationis carceri tradere, ut alios non inficiant, & ut de culpis suis peniteant, & vt uideatur an ambulent in tenebris uel in luce, & alijs penitentijs onerare, nõ est sententiam contra eos ferre, sed penitentiam eis iniungere: est enim penitentia salutaria iniunctio, & non sententia iudicialis impositio, ut patet in c. Excommunicamus ultimo de haeret. quare durat, & perpetuat in talibus Episcoporum, & Inquisitorum iurisdictione. Quod patet: quia ut dicitur in c. Vt commissi & dictum est supra quaest. proxima, etiam post penitentiam illam seu sententiam, largo nomine sententia, possunt mitigare, & mutare penam, quando eis usum fuerit: possunt igitur procedere contra tales, huiusmodi iniunctas sibi penitentias uiolantes, & carceres fugientes: ita quòd si legitimam excusationem non probauerint, sunt ut impenitentes haereticis condemnandi. Nam praesumitur ficta conuersio, & simulata, & materia ueteris erroris recondita. Ad hoc de pen. dist. 2. c. 1. Nam exitus acta probat. 22. q. 2. Quod autem ait, & praecedentia per sequentia comprobantur, ostendunt igitur excessum ueterè placuisse. arg. 34. q. 2. c. Cũ per bellicam. Et his concordat Arch. in c. Vt commissi. §. Et illorum. & uer. in carcere. & Guido Fulc. praedictus in 13. q. de illis 15. quaestio. quas fecit ad Inquisitores.

COMMENT. CXLVI.

Vnum est potissimum axioma, uidelicet: Possunt Inquisitores procedere contra non perficientes iniunctas penitentias, seu contra fugientes de carceribus, ad quos fuerant damnati.

Super hac quaestione tres potissimum difficultates à nobis sunt disceptandae. Prima est: An inquisitores habeant iurisdictionem super penitentes, postquam semel eis penitentias iniunxerunt, & ad gremium Ecclesiae receperunt, & qualis & quanta ea iurisdictione sit.

Alterata est. An fugientes de carceribus in quos de-

Atrusi fuerat nõ ad custodiã, sed ad penitentiam peragendam, & in penam, sint censendi relapsi vel impenitentes, ac velut tales curia saeculari sint tradendi.

Tertia & postrema est: An illi, qui nõ adimplerunt quascunque alias penitentias, quas cum reuertentur ab heresi, & ad gremium Ecclesiae recepti fuerunt, promiserunt adimplere, sint indicandi relapsi.

Quantum ad primam quaestionem spectat, bifariam possumus eam disputare. Primum, an penitentes in solis criminibus haereticis, vel haesim sapientibus remaneant Inquisitori subiecti. Secundo an non modo in his delictis, verum in alijs, quae ab heresi sunt distincta & separata, veluti homicidijs, furtis, vulneribus illatis, iniurijs factis, & alijs huiusmodi, quae nihil cum heresi habent commune, remaneant quoque, dum iniunctis penitentijs peragendis insistent, ita Inquisitoribus subiecti, vt ab alijs iudicib. nequeant indicari, sed etiam his casibus Inquisitores habeant super eos iurisdictionem.

Et quantum ad primam huius quaestiones partem attinet, Emerici & vera & communis sententia est, eos qui agunt penitentias iniunctas ob haereticum crimen commissum durante penitentia tempore ad iurisdictionem Inquisitorum pertinere, Inquisitoresq; procedere posse contra uiolantes penitentias, & de carceribus fugientes.

Hanc quaestionem primus (quod ego sciam) disputauit Guido Fulcodius hic ab auctore citatus, quem secutus est per omnia Archidiaconus in e. vt commissi. verbo, in carcere. de haeret. lib. 6. à quibusquam discedit Emericus hoc loco tradit etiam Zanchinus tract. de haeret. cap. 10. nu. 5. & alij.

Horum ratio potissima illa est, quam hic tradit auctor, uidelicet propterea in his durare Inquisitorum iurisdictionem: quoniam nondum videntur functi officio suo, cum impositio penitentialis penae, non videatur sententia diffinitiuã, sed potius interlocutoria: unde cum ab id iurisdictione Inquisitoris non cessauerit, non mirum si adhuc possit agere contra uiolantes penitentias.

Sane superior sententia verissima est: ratio tamè fortassis vera non est: nam sententia reconciliatoris magis diffinitiuã est quàm interlocutoria, cum finè causae imponat per absolutionem et condemnationem. durat ergo Inquisitorum iurisdictione contra uiolantes iniunctas penitentias: quia male sentire videtur de fide, cum nõ adimpleat id, ad quod se solèni iure iurando obligauerunt, sed hac parte omissa, in qua nõ est grandis difficultas, pergamus ad reliqua.

In altera ergo quaestiones parte grauior et obscurior occurrit dubitatio, & Hostiensis in sum. tit. de foro competen. Augustinus Berous in e. de his. extra de accusatio. Repertorium Inquisitorum verbo, penitentia. §. nota quòd publice penitentes. Antonius Butrius in cap. 2. de foro competen. & alij nonnulli qui hos sequuntur, indistinctè asserere videntur, hos publice penitentes, etiamsi laici sint, ob alia crimina nec puniri nec ad punitionem capi, nec ad saecularem carcerem mitti posse, nec condemnari etiam ciuilitè per iudicem saecularum: sed remanere in omnibus sub iurisdictione iudicis ecclesiastici, sicut & alias ecclesiasticas personas.

Huius opinionis potissimum fundamentum situm

§. 2 esse

An penitentes remaneant Inquisitoribus subiecti, & qualiter.

Inquisitorum iurisdictione durat contra penitentes uiolantes penitentias iniunctas.

Sententia reconciliatoris diffinitiuã est potius, quàm interlocutoria.

Penitentes in omnibus causis Inquisitoribus remanere subiectos quaeserunt.